

GLASBA ALI MUZIKA

Izhaja iz grščine. Muze so pele, plesale in igrale.

Glasba je umetnost, ki se izraža z zvoki. Na človeka vpliva zelo osebno (je stvar okusa posameznika in stvar kulture in razpoloženja). Dojemamo jo različno od priložnosti in razpoloženja.

Glasba je v današnjem času prisotna skoraj povsod: medicina, tehnika, v kulturi...

V Sloveniji imamo naslednje glasbeno kulturne ustanove:

- Izobraževalne glasbene ustanove: glasbena gimnazija, akademija za glasbo, glasbena pedagogika
- znanstvene ustanove: muzikološki in etnološki institut
- Ustanove, kjer se izvaja živa glasba: Cankarjev dom, Filharmonija, cerkve, gradovi galerije
- Ustanove, ki predvajajo glasbo: radijske in televizijske hiše
- Druge ustanove: Glasbena zbirka NUK, glasbene založbe, glasbene knjigarne, SAZAS zavod za varovanje avtorskih pravic

Poklici v glasbi:

- Pedagoški poklici: učitelj v osnovni, srednji ali glasbeni šoli
- Skladatelj
- Libretist (piše opere)
- Poustvarjalni: pevec, instrumentalist
- Znanstveni poklici: muzikologi, glasbeni kritiki, akustik
- Drugi poklici: tonski tehnik, tonski mojster, glasbeni knjižničar, menedžer, izdelovalci instrumentov, notograf.

Skladatelj je najpomembnejši konstruktor glasbe, ki je s prirojeno ustvarjalnostjo sposoben povezati zvoke v umetniško delo.

Izvajalec more svojo interpretacijo čim bolj približati skladateljevi zamisli in jo približati poslušalcem.

Poslušalec se odziva na glasbo in se obnaša kot glasbeno kulturna oseba.

Glasbo lahko poslušamo in se na njo različno odzivamo:

- Ravnodušno poslušanje – glasba je le zvok, njene vsebine ne spremljamo zavestno
- Naivno poslušanje – spremljamo glasbo, ki jo posluša družba
- Selektivno poslušanje – sprejemamo le eno zvrst glasbe, se celo ravnamo po njenih predstavnikih
- Povezujoče poslušanje – razumsko dojetje glasbe, raznovrstne, njeno prepoznavanje » naslova, avtorja, ...«

ZVOK – je vse kar zaznamo s sluhom, s telesom

- doživljamo ga s čustvi, razumom
AKUSTIKA - je nauk o zvoku, ki je veja fizike

Zvok je energija, ki se širi po prostoru kot valovanje. Število zvočnih nihajev v eni sekundi imenujemo frekvenca (Hz).

Zvok, ki se širi po prostoru zadeva ob različne predmete, ki zvok vsrkajo ali odbijejo.

- Če se odbije od trdnih predmetov dobimo odmev –AKUSTIČNI PROSTORI (koncertne dvorane, jame, cerkve)
- Gobaste snovi vpijejo zvok, prostor je NEAKUSTIČNI PROSTOR in je primeren za snemalni studio
- Če zvočni valovi zadenejo ob les (je podobno uglašen kot zvok, ki prihaja k njemu) zaniha tudi les, kar povzroči SOZVENENJE ali RESONANCO (godala, brenkala so leseni)
- Če zvok zadene ob membrano mikrofona se nihanje glasu spremeni v elektromagnetno valovanje, ki ga preko ojačevalcev slišimo okrepljenega.

S predvajanjem glasbe preko zvočnikov (radijski, televizijski sprejemniki) se ukvarja ELEKTROAKUSTIKA.

- MONOFONIJA – navadno imajo radijski in televizijski sprejemniki, pri katerih zvok prihaja iz zvočnikov hkrati.
- STEREOFONIJA – imamo dva ali več kompletov zvočnikov z različnimi zvočniki, ki jih zaznavamo skupaj. (trikotnik – postavitve zvočnikov)
- SURROUND defekt – imamo več zvokov z vseh strani (postavitve zvočnikov v krogu)

Človeško uho dojema zvok v prostoru, saj lahko razložimo od kod zvok prihaja. Zunanje uho (uhelj in sluhovod) sprejemata zvok in določata lego zvočila. Ta zvok zaniha bobnič v srednjem ušesu in se pretvori v mehanično vibracijo, ki potuje prek ušesnih koščic v notranje uho, kjer živci sprejmejo to mehanično valovanje, ga spremenijo v živčni impulz, ki gre nato v možgane. Možgani vsakemu zvoku določijo pomen.

Glede na pravilnost valovanja delimo zvok in zvočne pojave na 3 skupine: ŠUM, ZVEN IN TON

- ŠUM – je zmes več neenakomernih zvočnih valovanj, ki jih nemoremo ne zapeti in ne zaigrati. (šumenje, grmenje, sikanje, ropotanje, prasketanje in pok nimajo tonske višine). Beli šum se pojavi, kadar šum zapolni vse naše slušno področje. (slap, letalski motorji)

- ZVEN – je mešanica šuma in tona, zato jih lahko zaigramo na zvoneča glasbila (triangel, činela, ritmična tolkala – bobni). Imajo približno tonsko višino, ki pa jo zelo težko določimo.
- TON – je enakomerno zvočno valovanje. Lahko mu določimo višino, barvo, moč zvoka in trajanje zvoka. Lahko jih pojemo in igramo na melodična glasbila.

LASTNOSTI ZVOKA

1. VIŠINA – višino tona, zvoka določa frekvenca. Ljudje zaznamo zvoke od 18 – 20000Hz. S starostjo se nam zgornja frekvenca niža. Infrazvoki so zvoki pod človeškim slušnim pragom in škodijo človeku. (potres) Ultrazvoki so zvoki nad človeškim slušnim pragom; zaznavajo jih nekatere živali (delfin, pes, netopir, ...) Uporablja se v medicini, za radijske prenose. Glasbeniki višino zvoka zapišejo z noto v notno črtovje
2. BARVA ZVOKA – je prepoznavni zvok glasu ali glasbila, ki ga določajo delni toni. Določeni so z dednostjo, s spolom, s starostjo, odvisno je od oblike govornih organov, pri inštrumentih pa zaradi različnih oblik in velikosti.
3. MOČ ZVOKA – je občutek, ki ga ustvari zvočni dražljaj v ušesu. Moč zvoka je odvisna od amplitude valovanja. Večja je amplituda valovanja, glasnejši je zvok. Moč zvoka označujemo v decibelih (dB). Glasbeniki moč zvoka označujejo s pojmom DINAMIKA.
pp – pianissimo: na meji naše slušnosti, kar je okoli 1-20dB
fff – fortissimo possible: glasno koliko je možno 130-140dB
Med 40 in 130dB je ljudem neškodljivo. Pri 40dB se ljudje normalno pogovarjamo, s tem glasbeniki označujejo piano (p). 60dB je mezzoforte (mf). 80dB kar glasno (f). 100dB (orkester) je zelo glasno (ff). Moč zvoka ljudje dojemamo osebno, odvisno od našega posluha in počutja.
4. TRAJANJE ZVOKA – zvočni čas; s katerim določimo dolžino zvoka.

Glasbeniki zapisujejo dolžino zvoka s notami. Nekatera glasbila lahko igrajo le kratke tone (boba), nekateri pa samo dolge. Večina inštrumentov pa igra kratke in dolge tone. Glasbeniki poznajo ritem, ki je različno trajanje zvočnih dogodkov (not, pavz). Tempo je hitrost izvajanja, število udarcev na minuto.

IZVAJANJE GLASBE

Vokalne

Instrumentalne

Vokalnoinstrumentalna

VOKALNA GLASBA

Človeški glas je najbolj unikatni, najlepši glasbilo, ki ga imenujemo petje.

Petje zahteva zdrav glas in posluš.

Glas oblikujemo z govornimi (s pljuči, sapnikom, grlom, glasilkami, ustno in nosno votlino, prepono).

Glas varujemo pred prehladi, kričanjem, naprežanjem, kajenje, gazirane pijače.

Lep, čist glas si pridobimo s pevskimi in dihalnimi vajami.

Posluš je sposobnost prepoznavanja in izvajanja tonskih višin. Je prirojen (absolutni posluš). Ljudje z relativnim poslušom pa se priučijo z vajo in pojejo na podlagi predhodne intonacije.

Mutacija je pomembno obdobje v človekovem razvoju vezano na puberteto, ko se otroški glas dokončno preoblikuje v odrasli. Bolj opazen je pri fantih, navadno se dokončno preoblikuje do 20 leta.

Človeški glas (govorni oz. pevski) ločimo na otroški ali odrasli; moški in ženski; visoke in nizke; nežne ali prodorne.

VRSTE PEVSKIH GLASOV

MOŠKI GLASOVI: Tenor – visoki

Bariton – srednji

Bas – nizek

Kontra tenor – zelo zelo visok (podoben ženskemu)

ŽENSKI GLASOVI: Sopran – visok

Mezzosopran – srednji

Alt – nizek

Kolturni s. – kot piščal... zelo visok glas

DIKCIJA – hitro petje, dobra izgovorjava

Od pevca se pričakuje čista intonacija, točen ritem, dikcija, enaka kvaliteta petja v vseh pevskih legah, upoštevati neko interpretacijo, ki si jo je zamislil avtor (hitrost, glasnost)

IZVAJALCI VOKALNE GLASBE

Solisti: poje sam, je sam odgovoren za svoj glas in nastop

Pevske skupine: vodi jih umetniški vodja

Pevski zbori: vodi ga zborovodja

Umetniški vodja je eden od pevcev in ne dirigira, a vodi vaje

- 2 osebi – duet
- 3 osebe – tercet (trio)
- 4 osebe – kvartet
- 5 oseb – kvintet
- 6 oseb – sekstet
- 7 oseb – septet
- 8 oseb – oktet
- 9 oseb – nonet

Zborovodja stoji pred zborom, vodi zbor in dirigira, vodi zbor. Zbor mora imeti več kot 9 pevcev. Običajni zbor z do 30 pevci imenujemo komorni zbor.

Zbore delimo na:

- Otroške (do 10 let) pojejo enoglasno
- Mladinski pevski zbor (OŠ in SŠ) nad 10 let, ki pojejo 2 ali 3 glasno, do 20 let delimo jih na: dekliški
fantovski
mešani
- Odrasli zbor (4 glasen) delimo na: Moški
Ženski
Mešani

Petje se pogosto kombinira s plesom.

INSTRUMENTALNA GLASBA

Človek pozna instrumente od kamene dobe.

Glasbila delimo glede na:

- način igranja
- nastanek zvoka
- orkestrsko razporeditev

Glede na način igranja delimo instrumente na:

PIHALA – vanje se piha (blok flauta, prečna flauta, klarinet, saksafon,...)

TROBILA – vanje se trosi ali prdi (trobenta, pozavna, rog, tuba)

GODALA – nanje godemo ali brenkamo s prsti, godala so lesena, lok pa ima konjsko žimo, imajo 4 strune, od njihove velikosti je odvisna višina tona, starejši instrument je, dražji in boljši je (violina, viola, violončelo, kontrabas)

BRENKALA – nanje brenkamo s trzalico ali prsti (kitara, harfa, citre, bendžo, džes kitara, tamburica, mandolina, balalajka...)

GLASBILA S TIPKAMI- pritiskamo na tipke (čembalo, klavir, orgle, pianino, harmonika, sintesaizer, električna kitara)

TOLKALA- nanje udarjamo, so najštevilnejši (bobni, triangel, činela, kongo bobni...)

Delitev glasbil po nastanku zvoka:

KORDOFONI- vsi instrumenti, ki imajo strune (violina, viola, kitara, harfa, piano, klavir, citre, balabajka,...); Zvočilo je struna ki zaniha.. takrat odda zvok, nanje lahko godemo, brenkamo, z mehanizmom kladivc udarjamo

AEROFONI – nanje pihamo, trobimo...ko pihamo zrak zavalovi enako, če meh harmonike stisnemo (pihala, trobila, nekatera glasbila s tipkami)

MEMBRANOFONI – imajo vpeto membrano ali kožo (bobni, tamburin, godalo, tolkala) ...na membrano udarjamo z rokami ali palčkami, lahko tudi drgnemo

ELEKTROFONI – računalniki, ki oddajajo zvoke akustičnih glasbil – (elek. klavir, violončelo, orgle)

IDIOFONI – samozvočna glasbila, ki rabijo za zvok človeško energijo (palčke, kastanjete, triangel, ropotulje, činele, deževna palica, zvoni, trstenke). Vzbudimo njihovo lastno nihanje. Glasbila smo lahko tudi mi. Glasbilo je lahko tudi naše telo.

ORKESTRSKE ZASEDBE

Skladatelji združujejo glasbila v večje ali manjše zasedbe, enako kot pri petju.

Duo je sestav dveh glasbenikov, ki igrata različni glasbili; duet pa je sestav dveh glasbenikov, ki igrata enaki glasbili.

Enako je pri tio in tercetu...

Decet-10 glasbenikov ki igrajo

Orkester-nad 10 glasbenikov ali vsaj 10

Glede na zasedbo poznamo več orkestrrov:

- KOMORNI- manjši orkester, predvsem z nekaj godali in izbranimi pihali in trobili
- SINFONIČNI- veliki orkester, ki ga sestavljajo godala, pihala, trobila,..., na odru so točno razporejeni. Najbližje dirigentu so godala, sledijo harfa, pihala in trobila, na vrhu orkestra so tolkala in če so klaviature.
- PIHALNI- sestavljajo ga navadno pihala, včasih tudi trobila in tolkala.
- GODALNI- vsa godala

- HARMONIKARSKI- več harmonik
- JAZZ O. ALI BIG BAND- orkestri vključujejo pihala, trobila, tolkala, kitaro, klavir in kontrabas
- TAMBURAŠKI- sestavlja bisernica, brač, čelovič, čelo, bugarija, bas

Dirigent vodi orkester, kadar dirigira uporablja kretnje z rokami, mimiko obraza, premike telesa. Dirigira z belo palčko, da je bolj vidna. Nakazuje začetek in konec skladbe, vstop posameznih instrumentov, tempo, spremembe hitrosti, glasnost, posebne poudarke ter značaj glasbe.

VRSTE GLASB

Svetovne kulture in narodi imajo različen odnos do različne glasbe. Glasba se razlikuje po glasbilih, skladateljskih tehnikah, lestvicah. Posamezna glasba je lahko prepoznavna za nek narod. Glasba iz različnih koncev sveta se razlikuje po načinu izvajanja (kitajska g., škotska g., afriška g....). Upoštevati pa moramo, da se s časoma menjajo tudi okusi za glasbo, zato v zgodovini ločimo več glasbenih obdobji (baročna, klasična, romantična g....), današnja, moderna glasba pa se pojavlja v številnih oblikah in njena popularnost se hitro spreminja. Glasbo razlikujemo po zahtevnosti izvedbe (odvisno ali jo izvaja umetnik ali amater). Ločujemo jo tudi po namembnosti (za množice, za Cerkov, za elito, za preproste ljudi,...). Razlikujemo jo po načinu širjenja (ustno, notno,...)

NARODNOZABAVNA GLASBA

1. Je zvrst glasbe, ki izhaja iz ljudske glasbe, vendar jo že uvrščamo med popularno glasbo, saj je namenjena zabavi širše množice. Njihovi prvotni izvajalci izhajajo iz vrst ljudskih godcev (Slavko Avsenik, Lojze Slak...). Nekatero pesmi so ponarodele . Prve narodnozabavne pesmi so ritmično in melodično preurejene ljudske pesmi za narodnozabavni ansambel. Zato so te pesmi preproste, spevne, dvodobne (polka), tridobne (valček).
2. Tema besedil je o domovini, o živalih, o krajih, o ljubezni, o družini.
3. Razvoj narodnozabavne glasbe se je začel po 2. svetovni vojni, najprej v obliki godčevskih zasedb. Pozneje dodajo še harmoniko in petje. Leta 1953 pri Slovencih pomeni začetke, saj se pojavi ansambel bratov Avsenik. Zaradi oddaj na RTV Slovenija je ljudstvo to glasbo hitro sprejelo, od takrat je nastalo prek 500 takih ansamblov v Sloveniji in prek 10000 na svetu (Beneški fantje, Slapovi, Modrijani,...).Z Avseniki se pri nas uveljavi pojem narodnozabavna glasba, avtor tega pojma je Janez Bitenc. V 60-letih je Lojze Slak na RTV predstavil svoj ansambel, zelo so bili popularni. Poleg godal, frajtonerice je bila kitara, klarinet, citre, violina,... Ta glasba je popularna, čeprav jo redko srečujemo. Srečamo jo v posebnih oddajah (Lojtrca domačih), na posebnih radijskih postajah in TV oddajah. Je sestavni del vsake zabave in se predstavlja na festivalih (Ptujski) in na prireditvah (Vinska vigred).

FOLK GLASBA

Imenujemo ljudsko glasbo in posodobljeno različico ljudske glasbe v anglosaških deželah (Anglijo, Irska, Škodska). Začetke tovrstne glasbe uvrščamo v začetek 20. st. v ZDA ko so začeli na preproste aparate snemati ljudske pesmi, jih predelovati v priredbe in predelati z namenom, da bi postale popularne. Pri tem so uporabljali kitaro, ljudska glasbila, dude, gosli, piščali, orglice,... Danes je ta glasba že precej modernizirana in se izvaja z elektroakustičnimi glasbili. Prvotne pesmi so poznane po celem svetu in tudi prevedene.

Predstavniki:

- Bob Dylan
- The Kingston trio

ETNO GLASBA

Je glasba, ki izhaja iz ljudske vendar je značilna za 20. st., tipična je za nekatere dele zemlje ali države (Kitajska, Japonska, Indija, Egipt, Arabija...). So glasbe v katerih zasledimo elemente kulturne dediščine nekega naroda. V njih se odražata glasba, ples in petje.

EVROPA: pozna več vrst etno glasbe vezane na narode (evropske)

- FRANCIJA: Shanson (šanson)-Edith Piaf
- ŠPANIJA: Flamenko (nujna je kitara, kastanjete)
- RUSIJA: Kazačok
- PORTUGALSKA: Fado
- GRČIJA: Rembetika
- BALKAN: Kolo

SEVERNA AMERIKA:

- INDIJANSKA GLASBA: Glasba staroselcev
- KANTRI: Cuntry- podeželska glasba belcev iz ameriškega srednjega zahoda. Pojavlja se v več slogih:
 - o zgodnji country (Jimmie Rogers)
 - o kavbojska glasba (Gene Autry)
 - o western sing (Bob Wills)
 - o country pop (Faith Hill)

Središče country je Nashville v Tenesiju, popularna pa je tudi v Texasu, Oklahami...

LATINSKA MAERIKA: pozna več vrst etno glasbe, saj se na njenem ozemlju prepletajo latinskoameriški, črnski in evropejski narodi.

- MEHIKA: Mariachi
- KOLUMBIJA: Cumbia
- BRAZILIJA: Samba, bossa nova (glasba je usmerjena v nogomet in karnevale)
- JAMAJKA: Reggae
- KUBA: San
- ARGENTINA: Tango (sprva nosilna glasba; danes pa je erotična; priljubljena na celem svetu)

LATINSKOAMERIŠKA INDIJANSKA GLASBA:

- BOLIVIJA, PERU, EKVADOR

AFRIŠKA GLSBA: Afrika je pradomovina bluza in džeza. Od tu se na osnovi teh dveh ritmov po svetu razvijejo številne glasbene oblike (rock, pop, soul, funk, rap). Za Afričane je glasba povezava s duhovnim svetom, zato je glasba prisotna verski obredih, zabavah, pri delu in pri zdravljenju. Afriške glasbe je

ogromno zaradi veliko plemen. Prepoznamo jo po bobnih, po ritmu. Vsa afriška glasba ima nekaj skupnega (skupni ritem, ponavljanje odlomkov, poudarjen ritem, večglasno petje).

AVSTRALSKA GLASBA: je glasba vezana na Aborigine. Njihovo izročilo je povezano s glasbo. Uporabljajo glasbilo didgeridao (avstralsko pihalo narejeno iz debla ali veje evkaliptusa, ki so ga izdolbli termiti. Njihova glasba danes služi predvsem za turizem in povezana je s plesom. Aborigini imajo pogoste vsakoletne festivale.

INDIJSKA GLASBA: ima eno najstarejših glasbenih tradicij na svetu, močno povezana z hinduizmom (njihovo vero). Zapisi o Indijski glasbi so stari prek 3000 let. Poleg ljudske in zabavne glasbe, poznajo tudi klasično glasbo. Zaradi delitve indijske družbe na kaste se tudi indijska glasba deli na: ljudsko, klasično (za višje sloje)- RAGE, ki traja več ur s spremljavo sitara (tradicionalno indijsko glasbilo). Ravi Shankar, najbolj znan glasbenik v Indiji, ki igra sitar.

KITAJSKA GLASBA: glasba jim veliko pomeni že iz zgodovine, saj jim pomeni prvo zabavo, pomeni jim zatočišče boga, označuje vladanje Kitajskih dinastij. Zapisi segajo v 18. st. pr. n. št., ko so razvili posebno vrsto opere (gre za dialog med nastopajočimi in instrumentalna glasba s piščalmi, bobni ter akrobacije).

JAPONSKA GLASBA: Japonska je glasbeno zelo razvita država. Japonska je po glasbi bistveno drugačna od ostalih azijskih narodov, saj so na otoku. Od pevcev se zahteva kvaliteta, zato imajo dolgoletna pripravo. Zaradi vere šintoizem ter lege na otoku imajo tako drugačno glasbo. Njihova ljudska glasba se imenuje MINJO , njihova drama pa NO (moški ki igrajo in pojejo in plešejo). Igralce spremlja piščal, razni bobni in citre.

JAZZ GLASBA

Jazz je nastal ob prelomu iz 19. V 20. st. s prepletom severnoafriške kulture (črnci, ki so v novo deželo pripeljali svoj način muziciranja) in evropejska kultura. Jazz je vplival na številne glasbene sloge v 20. st. , sam pa se je razvil skozi 19. st.

RAZVOJ JAZZ GLASBE

1. Črnska delovne in duhovne glasbe-pojejo jih pri bogoslužju, ko so mogli nasilno prejeti katoliško vero, zato so si jo približali svoji kulturi: ploskali,

plesali, ropotali n nogami. Peli so po afriškem načinu: klic (en pevec)-odgovor (zbor).

2. Blues- pomeni otožen-potr. Začetniki blusa so črnski potujoči pevci, ki so v 2. polovici 19. st. peli, igrali (orglice, kitare, bendžo) otožne pesmi delavcem na plantažam. Spodbujali so jih k boju za pravice. V 20. Stoletju se razvije v samostojno glasbeno zvrst.
3. Regtime- to je glasba za klavir, ki so jo igrali šolani glasbeniki na prehodu iz 19. V 20.stoletje v Evropi. To je prva glasba ki so jo belci sprejeli v Evropi. Predstavnik: Scott Japlin.
4. Koračnice pihalnih godb, ki so bile konec 19. Stoletja popularne v ZDA. Igrali so jih na porokah, pogrebih,... predvsem črnci, ker so belci imeli svoja pihalne orkestre. Okoli leta 1890 iz monching (koračnica) bendov nastali jazz bands.

Jazz bend so po zabaviščnem parku igrali Jazz. Rojstno mesto jazz-a je New Orleans.

AFRIŠKA GLASBA

EVROPSKA GLASBA

Črnske duhovne
in delovne pesmi

BLUES

REGITIME

JAZZ

Značilnosti jazz-a:

- Afriški ritem- izrazito poudarjen in enakomeren, ki mu pravijo beet-enakomeren utrip z občasnim off beet-om (ali zavlačevanje ali pospeševanje) in sinkopo – poudarek se prenese na nepoudarjene zloge.
- Jazzovska zvočna barva: je znižana durovska lestvica na 3. in 7. tonu tako imenovane blue notes. Igranje nečistih tonov-darty igranje. Namerno se izogibajo intonaciji in tresejo ter odigravajo ali pa hrapavo pojejo. Instrumentalna zasedba, ki je odvisna od stila Jazza. Običajno so jazzovske zasedbe komorne ali orkesterske (klavir namesto tolkala, pozavna, trobenta, klarineti, kontrabas-brenka)
- Improvizacija- ustvarjanje glasbe brez predhodne priprave. Kolektivna improvizacija- pri tem se izvajalci upirajo na neko intonacijo, ritem, lestvico, včasih pa tudi na temo.

JAZZOVSKI STILI

1. Jazz do 1. svetovne vojne velja le za folklorno glasbo, ki jo je igralo le nekaj 100 glasbenikov v New Orleansu. To je prvi jazzovski stil-plesna glasba, ki so jo igrali v ritmu koračnic in bita v skupinski improvizaciji. Igrajo na klarinet, pozavno, trobento, saksofon.
2. Okoli leta 1910 je ta stil dobil podobno varianto dineland. Belci so sprejeli jazz in nastal je dineland.
3. Okoli leta 1920 se je jazz razširil po ZDA in sicer najprej v Chichago-nastal je novi stil chikago. Značilnost je solo ali pevca ali inštrumenta
4. Po letu 1930 se je jazz razširil v Evropo-pojavi se swing. Izvajale so ga večje skupine glasbenikov-Big band, ki so imele vsaj 15 članov. Igrali pa so po notah v zibajočem se ritmu, ki združuje bit z off bitom.
5. Po letu 1940 se jazz razširi po vsem svetu-obdobje modernega jazz, ki postane samostojno glasbeno področje v glasbenih stilih. Bebop-je hiter, drzen, off bit ritem.
6. Cool jazz-pa po letu 1950. Umirjen jazz, igra z ostro intonacijo.
7. Frie jazz- izraz ameriških rasnih konfliktov oziroma boja črncev za pravice po letu 1960. Glasbila so enakopravna in slog zelo svoboden.
8. Okoli leta 1970 se prične elektro jazz, igra se z elektroakustičnimi inštrumenti in eksotičnimi glasbili.
9. V zadnjih desetletjih se je jazz pojavil v kombinaciji z rockom, popom, latinom...in močno vpliva na sodobno glasbo. Pri nas jazz igrajo Big band RTV Slovenije in pa New Swing kvartet.

ZABAVNA POP GLASBA

V vseh zgodovinskih obdobjih so obstajale glasbe, ki so služile zabavi in so bile priljubljene. Kaj je za koga priljubljeno je odvisno od: okolja, družbe, časa, kulture, starosti, narodne pripadnosti ter družbene skupine. Sprva se je zabavna glasba vezala na ozek krog ljudi, po 2. Svetovni vojni po petdesetih letih nastane dostopna širšemu krogu ljudi. Predvsem zaradi gramofonov, kasetofonov, radia pa televizije; razvoj zvočne tehnologije. Glasba postane zelo industrijalna v njej se vrti veliko denarja-komercialna glasba-cilj vsakega izvajalca je hit. Uspeh izvajalca se meri po številu prodanih plošč, uvrstitvi na lestvici, številu obiskovalcev koncerta, števila predvajanj na radiu in televiziji. Ima kratko življenjsko dobo.

S popularno glasbo se je začela razvijati glasbena industrija:

- Diskografske hiše- snemajo plošče in kasete z magnetofonskim zapisom.
- Modna industrija- množica ki se podobno oblači... po idolu.
- Glasbeni časopisi, videospoti; televizijski in radijski oddajniki.
- Klubi, diskoteke.
- Juboksi, parade hitov, koncerti, zvočna tehnologija...

Po 2. sv. vojni je nastalo vrsto glasbenih smeri popularne glasbe. Najprej v ZDA črnci po vzgledu jazza in duhovnih pesmi ustvarijo ritem in blues kot obliko plesne glasbe iz katere se okoli 1950 razvije rock'n'roll. Legenda rock'n'rolla je Elvis Presley, ki je zaslovel po letu 1954, dosegel svetovno slavo s plesom, oblačili, frizuro, avti brez streha. Mladi so sledili njegovemu stilu, pojavijo se prve sub kulture-skupina ljudi, ki ima podobno kulturno obnašanje kot idol, glasbene generacije. Predstavniki: Bill Haley, The Platters, Chuck Berry, Paul Arha.

Od tu naprej se razvijejo različne zvrsti popularne glasbe, vedno kot preplet komerciale, glasbe in družbenih dogajanj. V 60.tih letih se razvije več samostojnih glasbenih stilov:

- Pop-glasba mladih za mlade. Trajale so do tri minute, zelo poslušljivo s preprostim ritmom in lahkotnim besedilom, ki si ga hitro zapomniš. Vsebina pesmi je romantična, kičasta. Glasbo poslušča srednji in nižji sloj družbe, ker ne potrebuješ akademske izobrazbe. Vsebina je kitična z refrenom. Predstavniki: Bob Dylon, The Beatles, The Beach Boys, Chubby Checker...
- Rock glasba-se pojavi kot upor proti sistemu (čas hladne vojne, Vietnamska vojna, politična kriza). Glasba je glasba, ki je daljša od pop glasbe, z družbeno kritičnimi vsebinami, pojejo o miru, ljubezni, bratstvu... Pri rocku ni pomembna popularnost za vsako eno, ampak bolj izražanje družbenih idej, zato so pogosto nastajali shodi. Izrazita tolkala, čvrst ritem, električna kitara, vokali in sintesajzer. Rif- kitarski solo v rock glasbi. Nastajali so tudi rock festivali, ki so se znali spremeniti v proteste ali shode proti sistemu(Wodstock).

70-a leta:

- Še vedno obstaja pop z novimi izvajalci (ABBA, The Beegees, Elton John, Queen). Ustvarjajo glasbo za ples v diskotekah.
- Še vedno obstaja rock vendar je več podskupin: hard rock-razbijalska glasba, art rock-rock kjer je pomembna scena oz. live show (Pink Floyd), glamur rock-pomembna šminka, kič (David Boowe).
- Nove zvrsti: pank-je premoč besedila nad glasbo in še večji upor proti sistemu, bolj provokativen ali sarkastičen (Parker the, The Clash). Heavy metal-surova glasba povezana z usnjem, kitarami, mišicami, tatuji (EC DC)

80-a leta:

- Še vedno obstaja pop z novimi glasbeniki (Nickie Jack, Sabrina)
- Heavy metal (Trash, Speed, Black, Metaliks)
- Pank se razvije v Grunge (The Pixies)
- Nove zvrsti rocka: stadionski rock, bobnarski rock (Aerosmith), gotski rock- dolgi lasi, bela šminka (smrt)
- Rap
- Break dance

90-a leta:

- Še vedno pop (Selina Dion, Mariok Corey, Brietne Spiers, Gloria Estefan).
- Nove smeri rocka
- Nove smeri Heavy metl-a
- Hip-hop- začetki segajo v sedemdeseta leta in še danes je ena najbolj priljubljenih smeri, prihaja iz New Yourk-a Branks. Osnova je že posneta glasba, ki jo DJ z miksanjem spreminja v novo glasbo. Spremljajoči pojavi hip-hop-a so rap, break dance, grafiti (likovno ustvarjanje).

PLES

Ples je izražanje gibov v ritmu glasbe, s katerimi izražamo svoja čustva, estetiko in plesno sporočilo. Plešemo lahko spontano ali po naučeni koreografiji. Vsakem primeru ples pomeni sproščanje, rekreacijo, druženje.

Prvi plesi so bili kulturni in jih pozna že prazgodovina. Ples je bil namenjen verskim obredom. V antiki ples dobiva kulturno podobo, med tem ko v srednjem veku tudi druženje. V srednjem veku se začnejo razvijati ljudski plesi, ki jih še danes izvajajo folklorne skupine. Plesalci v narodnih nošah po izdelani koreografiji plešejo stare ljudske plese. V srednjem veku 12. Stoletja na evropskih dvorih postanejo priljubljeni dvorni plesi. Najprej so sestavni del dvornih maškarad. So oplemeniteni ljudski plesi. Največ jih nastane v Franciji, Italiji, Španiji, Angliji,... V 19. Stoletju prevlada meščanska družba nad plemiško, temu se prilagodijo tudi plesi in obleka. Ples dobiva vse bolj zabavno vsebino (valčki, polke), dobimo prve poklicne plesalce, v raznih klubih plešejo kankan, četvorke maturantov. Po prvi svetovni vojni ples postane najbolj priljubljena zabava srednjega sloja. Iz Amerike v Evropo dobimo Charleston, Slow fox, Foxtrot. Po drugi svetovni vojni postanejo moderni klubi, plesne dvorane, diskoteke v katerih so se ljudje zbirali in sproščali. Najprej v ritmu rock`n roll in twista, v sedemdesetih letih disko glasba, v osemdesetih letih techno glasba, v devetdesetih letih pa haus in rove.

Umetnostni ples

Nastajati začne v 19. Stoletju, ko dobimo prve poklicne plesalce, ples se pojavi na gledališkem odru, balet- plesalci z gibi plesa na prstih in pa z mimiko na obrazu uprizarjajo dramo v spremljavi orkestra ali prosvetne glasbe. Operni ples- je gledališko –glasbeno delo, kjer je besedilo peto in obogateno s plesom. Ples v gledaliških predstavah, ki pa se bolj ali manj pojavljajo v mjuziklu.

Športni plesi

Poklicni plesalci po koreografiji, ples na parketu, standardni, latinsko-ameriški plesi. Standardni: valčki, slow fox, fox, samba, rumba, salsa, mamba. Ples na ledu. Skupinski plesi: rock`n roll, show dance, jazz, hip hop.

LITURGIČNA GLASBA

Je glasba, ki služi bogoslužju-maši in cerkvenim obredom. Ta glasba običajno ima estetske vrednote razen parih(Mozartovih, Verdijevih). Cerkvena glasba se je razvila iz krščanskega obredja in je močno vplivala na razvoj zahodno evropske glasbene kulture. Prva cerkvena glasba se imenuje KORAL-obredni spev na latinsko besedilo, ki ga poje moški pevski zbor v srednjem veku. Is korala pa se razvijejo naslednje liturgične oblike:

- MONET-(Jacobus Galus- Glejte kako umira) nastane v srednjem veku in renesansi v latinskem jeziku, več glasno in tudi ženske.
- MAŠA- (Missa)(Giovani- Maša za papeža Marcela) cerkveni obred sprva samo za vokale, od17. Sto. Pa tudi za orkester.Ima ciklično obliko. Maša za umrle- posebna oblika maše.
- KANTATA-religiozna pesem običajno za protestantske pesmi.
- HVALNICE- namenjena hvalnicam Boga
- PSALMI- svetopisemsko besedilo, ki se lahko poje ali govori
- PASIONE- pripoveduje o Kristusovem trpljenju, pisan je za soliste ali zbor.
- ORATORI- celovečerno delo za zbor, ki pripoveduje neko zgodbo pisano za zbor, solista ali orkester.

GLASBA NA GLEDALIŠKEM ODRU

Na gledališkem odru se izvaja klasična(resna) glasba. Izvajajo jo šolani glasbeniki, ki imajo šolo, talent in smisel za komponiranje. K taki glasbi sodijo: opera, opereta, mjuzikal, balet, scenska filmska glasba. Takšno glasbo lahko poslušamo v opernih hišah, filharmonijah in po posebnih radijskih programih.

OPERA

Opera je gledališko glasbeno delo, kjer je besedilo peto, vključuje več umetnosti: likovno, glasbeno, gledališko, književno, plesno... Ločimo komične opere, ki ji pravimo buffo in resne opere, ki se imenujejo serio. Poznamo jo od 17. Stol. Začela se je v Italiji in v 19. Stoletju se razširi v Evropo. Opera se deli na več delov po obliki:

- Uvertura- uvodna glasba pisana za orkester, ki pripravi občinstvo na razpoloženje v predstavi(Čarobna piščal-Mozzart)
- Predigra- krajši orkestrski uvod, ki se brez premora nadaljuje v prvo dejanje.
- Arija- je naj pomembnejši del opere pisan za solista ob spremljavi orkestra. Glavni junak s petim besedilom izraža svoja čustva, razpoloženja in vsebino.
- Recitativ- zbor v ozadju pojasnjuje odrsko dogajanje medtem ko to dogajanje na odru teče.

- Finale- skupni nastop vseh nastopajočih na koncu opere ob posebnem dejanju.

OPERETA

Je kratka opera po vsebini, ki ima govorjene dialoge, plesne vložke, operno petje z spremljavo orkestra. V 19. Stoletju v Parizu namenjena meščanom. Straussova opereta: Netopir(The bat)

MUSICAL

Je v 20. Stoletju nastalo kot gledališko delo v ZDA, namenjeno meščanom. Glasba nima večjo vrednost, saj jo ne izvajajo šolani pevci, ampak so zabavni z vsebino iz vsakdanjega življenja. Postane del filmske industrije.

BALET

Je glasba za gledališko delo, ki z plesom, mimiko, glasbo izraža vsebino na odru. Balet je nastal v 17.sto. v Franciji, kot samostojno delo, lahko pa tudi kot del opere. V 19.sto. se razširi po Evropi, najbolj pa v Rusijo. Poznamo dve vrsti baleta:

- Klasični balet- ob simfonični glasbi, s plesom na prstih s predpisanimi skoki, položaji, gibi in držami- baletne šole(Labodje jezero- Peter Čajkovski)
- Sodobni balet- se pleše ob moderni glasbi, glasba na traku, z moderno koreografijo(Jazz balet)- plesalci niso šolani

SCENSKA IN FILMSKA GLASBE

Zgodovina filma sega v leto 1895 ko sta brata Lumien posnela prvi tihi film. Prvi zvočni film je iz leta 1927. Zvočno gradivo izvajajo glasbeniki posebej za film, glasbo uporabljajo načrtno z besedilom, gibi, besedilu da tako lažje prepriča gledalca. Dober zvok je bistvo filma, ki ga dosežejo računalniško, zvočni zapis filma pa se imenuje sound track. V filmih se uporablja komponirana glasba posebej za film že znana glasba(glasbena oprema)ali pa kot glasbeno ozadje, po navadi popularne melodije, da ne bi tišina bila moteča.